

Ecomuseu – Farinera de Castelló d'Empúries

Memòria any 2000

L'any 2000 ha estat un any significatiu per a la nostra entitat en diversos aspectes, principalment pel que fa a la consolidació del nostre paper no sols al municipi, sinó també a Catalunya i a la resta de l'estat.

Aquest any hem vist augmentar significativament el nombre de visitants a l'Ecomuseu – Farinera, al voltant d'un 75 % superior en relació a cada un dels dos anys anteriors. El replantejament dels horaris de visita, la millora en l'atenció al públic durant l'estiu i un increment de les visites escolars foren els elements claus que dugueren a l'esmentat augment.

No hem d'oblidar, però, un altre factor. L'Ecomuseu – Farinera de Castelló d'Empúries està consolidant el seu paper com a entitat museística de les nostres comarques, cosa que la fa cada vegada més coneguda, no sols a nivells del públic en general, sinó també com a centre de referència pel que fa a la musealització d'un espai industrial fariner i a les tasques pedagògiques i de difusió que des d'ell es realitzen.

Així, durant aquest any hem rebut la visita de responsables de diverses entitats, no sols catalanes, sinó també de la resta de l'estat, interessats en conèixer la nostra experiència ja que treballaven en projectes similars i ens preniën com a referència.

Enguany ha estat també un any de bones notícies en relació al finançament del Projecte de la Primera fase de rehabilitació de l'edifici de l'Ecomuseu – Farinera. Hem rebut una subvenció de Diputació de Girona, i a més el projecte ha estat un dels elegits en la Relació 2000 del FEDER (Fons Europeu de Desenvolupament Regional), fets ambdós que permetran durant el 2001 l'execució del projecte que suposarà un gran avenç en els nostres objectius, ja que amb ella consolidem el nostre espai expositiu i el nostre funcionament com a equipament museístic.

Col·lecció

Ens ha estat cedida pel Sr. Constantí Turró la reproducció d'una fotografia on hi apareix el Sr. Joan Ungé, un dels antics propietaris de la Farinera.

La família Vidal de Castelló d'Empúries, ens ha cedit una serra de fuster antiga, provenint de l'activitat d'un dels seus avantpassats.

Hem adquirit un facsímil del llibre Manual del Molinero o Guia Práctica de la conservación y almacenaje de los granos y conversión de éstos en harinas, de l'autor

D. Gabriel Gironi, Ingeniero Industrial. Editat a Madrid per la Libreria Aresta l'any 1875.

Exposicions

Pel que fa a l'exposició permanent, el mes de juny es varen instal·lar a l'Ecomuseu - Farinera els nous plafons d'introducció a la visita que, dividits en 6 àmbits temàtics, presenten una síntesi dels continguts que es donen a conèixer a l'entitat.

Els plafons utilitzen les il·lustracions del Quadern de didàctica i difusió, acolorits i s'acompanyen de textos que sintetitzen les diferents parts del procés i la evolució històrica de la Farinera. La producció de dits plafons ha estat finançada pel Museu de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya.

Activitats

S'ha organitzat la 3ª Edició de la Fira del pa, la farina i el blat, que aquest any ha estat inscrita dins el registre d'activitats firals de la Direcció General de Comerç. Dins el marc de la fira es va organitzar el col·loqui *El pa: present, passat i futur*, que va comptar amb la col·laboració de membres de l'Escola de Flequers de Barcelona i al que van participar destacades figures del món flequer.

Han estat realitzades també en diverses ocasions Jornades de Portes Obertes a la nostra entitat, en ocasió de les Festes de la nostra vila (La Candelera i la Festa Major d'estiu), del Dia Internacional dels Museus i de la Setmana de la Ciència.

Hem cedit també l'espai de la Farinera per a la realització d'activitats alienes a la nostra entitat, com fou el Mercat de Brocanters que l'11 de setembre va omplir d'activitat el pati de la nostra entitat.

Difusió

Per tal de poder arribar a un nombre de públic molt més ampli, present a la nostra zona principalment en períodes de vacances, aquest any hem fet traduir a l'anglès, al francès i a l'alemany els textos introductoris que sintetitzen els continguts de la visita a la Farinera de Castelló d'Empúries. D'aquesta manera els visitants foranis poden seguir la visita si aquesta es fa en un idioma que desconeixen. Existeix també la possibilitat de lliurar-los en català i castellà per a aquells visitants que se'ls volen endur.

Amb el nom *Castelló d'Empúries – Empuriabrava. Espais de Cultura i Lleure* s'ha tret durant l'estiu i a iniciativa de l'Àrea de Promoció Turística, Comercial i Econòmica de l'Ajuntament de Castelló d'Empúries una nova oferta conjunta de les

visites del públic que inclou els diferents museus i exposicions permanents situades al municipi. L'oferta suposa un descompte important en el preu d'entrada a les diferents entitats i a té una validesa d'un any.

També a iniciativa de l'Àrea de Promoció Turística, Comercial i Econòmica s'ha elaborat un cartell de promoció dels elements culturals del Centre Històric del municipi, que sota el lema *Castelló d'Empúries – Museus*, dóna a conèixer els tres museus (Museu Parroquial de Santa Maria, Presó del segle XIV, Ecomuseu – Farinera) i les visites guiades. El pòster ha estat distribuït a tots els comerços i oficines de turisme del municipi.

Pel que fa a l'aparició en premsa, a més de sortir per notícies diverses generades des de l'entitat, hem vist aquesta remarcada en revistes especialitzades del món flequer (*Newspa* i *Actualitat flequera de Catalunya*) per dos temes diferents: en dos articles que referenciaven la conferència que es realitzà durant la 3^a. Fira del pa, la farina i el blat, i en un altre adreçat a les nostres activitats amb els escolars.

Hem aparegut també a la revista *De Viajes* del mes d'agost, on en un article sobre Patrimoni Industrial recollia dins l'apartat de molinaria l'Ecomuseu – Farinera com a un dels més destacats.

Es feia així mateix referència a la nostra entitat a la Revista *Integral* al número d'Octubre de 2000. En l'article "La sabiduría de los ecomuseos"; a l'article dedicat a Turisme Industrial que aparegué a la guia setmanal de *La Vanguardia*, "Què fem?" (setmana del 5 a l'11 de gener de 2001).

A més, ens han dedicat articles més extensos al magazine mensual del Gremi de Flequers de la Província de Barcelona, *Newspa*, del mes de novembre en l'article: "Un segle de tradició inalterable a la Farinera de Castelló d'Empúries". I a la revista *España Desconocida*, també al novembre amb l'article "Entre fábrica y museo".

Finalment, un article sobre el Quadern de didàctica i difusió La Farinera de Castelló d'Empúries va ocupar el dossier central del número 6 de la revista de Castelló d'Empúries *La Muga*.

Públic

Durant l'any 2000 han passat per la nostra entitat un total de 4.263 visitants. Dels quals, 1.724 eren visitants individuals i 2.593 eren visitants en grup (1.031 estudiants). Respecte a l'any 1999, s'ha produït un augment de visitants de pràcticament un 75 %.

El considerable augment es deu principalment a dos fets: en primer lloc, l'oferta de visites s'ha estructurat millor (s'han ofert visites en un ventall d'horaris més favorables i aquestes han estat ateses durant tot l'estiu pel col·laborador del museu) i

també s'ha incrementat l'oferta del municipi, que inclou l'Ecomuseu-Farinera. En segon lloc, les estratègies de difusió desenvolupades fins a l'actualitat han permès que cada vegada se'ns conegui més.

Administració

Aquest any hem rebut subvencions rebudes enguany per a la 3a. Fira del pa, la farina i el blat han estat per part del Consell Comarcal de l'Alt Empordà (Subvenció de suport a fires artesanes) i del Departament d'Agricultura (foment d'actuacions de desenvolupament rural).

Ens ha estat també concedida una subvenció de Diputació de Girona (Cooperació i Desenvolupaments Locals) per a la rehabilitació de l'Ecomuseu – Farinera.

S'ha sol·licitat una subvenció al Departament d'Indústria, Comerç i Turisme (Direcció General d'Energia i Mines) per a la línia d'actuacions en matèria d'estalvi, eficiència energètica i aprofitament dels recursos energètics renovables, per a la instal·lació i control d'una mini-central hidroelèctrica a l'ecomuseu, que ha estat denegada.

També s'ha denegat la subvenció sol·licitada dins la Convocatòria de col·laboracions socioculturals de la Fundació La Caixa, a la que hi hem presentat el projecte de rehabilitació de l'Ecomuseu – Farinera.

Pel que fa a Ajuts Europeus, el *Projecte bàsic i executiu de la primera fase de l'Ecomuseu – Farinera de Castelló d'Empúries*, ha estat inclòs dins la Relació 2000 d'actuacions dels Ens Locals cofinançades pel FEDER (Fons Europeu de Desenvolupament Regional), dins la tipologia de recuperació d'instal·lacions industrials i mines per a usos mediambientals, culturals, turístics, etc.

Convenis

Durant l'any 2000 s'han signat una sèrie de convenis de col·laboració amb diverses entitats, a més de renovar-se'n d'altres ja existents (Club Súper 3 de Televisió de Catalunya).

El mes de maig s'ha signat un Conveni de Cooperació Educativa amb l'Institut Superior d'Estudis Turístics, per tal d'acollir una estudiant en pràctiques que s'ocuparia d'atendre el públic i guiar les visites durant l'estiu. Malauradament el conveni va quedar anul·lat pel fet que la alumna va deixar els estudis.

Un altre conveni es va signar el mes de juny amb el Centre de Formació Contínua de la Fundació Universitat de Girona. Innovació i Formació, per el qual s'acollia en pràctiques una estudiant del Títol d'Especialització Professional en Patrimoni.

Beques

Hem ofert una beca d'ajut adreçada a estudiants per a la col·laboració en les visites guiades a l'Ecomuseu – Farinera de Castelló d'Empúries, que ha estat compartida per dos estudiants universitaris del nostre municipi.

Alumnes en pràctiques

Durant el mes de juliol l'Ecomuseu – Farinera ha acollit en pràctiques una alumna del *Títol d'Especialització Professional en Patrimoni* de la Universitat de Girona. La finalitat d'unes pràctiques d'aquest tipus és que la institució que acull l'estudiant col·labori amb la Universitat per tal que els alumnes puguin adquirir experiència de treball en el nivells als quals pot adquirir per la seva titulació.

Imatge institucional

Davant la necessitat de disposar d'una senyalització externa que permetés la identificació de la nostra entitat com a museu del Sistema, s'ha dissenyat la banderola de la Farinera de Castelló d'Empúries, seguint les directrius d'imatge gràfica del Sistema del Museu de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya. Se n'han produït dues, que han quedat instal·lades des del mes de juny.

Relacions Externes

Durant aquest any hem rebut la visita d'entitats de diversa índole tant catalanes com de la resta de l'estat espanyol que ens han visitat per conèixer la nostra experiència a diversos nivells, ja que estan treballant amb projectes similars o bé en projectes que tenen alguna relació amb nosaltres.

Des de les Illes Balears ens han visitat en relació a un projecte d'ecomuseu que es vol desenvolupar a Montuïri, en relació a les restes arqueològiques i al patrimoni industrial localitzat al municipi sobre l'evolució de la mòlta del blat.

També hem atès una comitiva del Centro de Estudios del Somontano de Barbastro (Osca), que treballen el projecte de rehabilitació d'una antiga fàbrica de farina, "La Verense" de Barbastro.

Ens han contactat els responsables del “PROYECTO DUENDE. Hacer realidad la sociedad de la información para todos en el Maestrazgo. MAESTRAZGO, UNA HISTORIA PARA VIVIRLA que tenen també projectes museístics en relació a la farina.

També ens ha visitat un dels directius de Harinas Guria (Las Campanas, Navarra), que estan interessats en conèixer la nostra experiència ja que estan en tràmits amb govern de Navarra per que adquireixi una fàbrica de farines del municipi d'Allo per tal de musealitzar-la.

Pel que fa a entitats catalanes, ens han visitat els responsables de la Granja-escola de Les Obagues de Juneda (Lleida), ja que treballen en tallers relacionats amb el pa. Així mateix ens ha visitat l'Escola del Gremi de Flequers de Barcelona i els responsables del Projecte museològic de la Fàbrica de Cartró de Sant Joan Despí

Col·laboracions

L'Ecomuseu – Farinera va iniciar l'any 1999 la col·laboració amb la Fundació INTERRATS participant en el projecte “Fars de Cultura i Art”, col·laboració que ha continuat durant l'any 2000, any en que s'ha editat el document que presenta l'estudi que constitueix la primera part d'un projecte que té com a objectiu general posar els fonaments per a aconseguir un augment de l'ocupació en les institucions culturals i artístiques de la Catalunya rural, aplicant el paradigma dels nous filons d'ocupació. Aquesta primera fase ha fet una anàlisi de les condicions per a la creació de llocs de treball en aquest mercat i les necessitats per fer-lo més transparent a Catalunya. La segona fase inclourà la creació dels mòduls de formació i la identificació de les mesures que activin la capacitat ocupacional del sector, n'acompanyin la implementació i n'avaluïn els resultats.

Assistència a Jornades

Durant aquest any, hem assistit a diferents jornades relacionades amb la nostra activitat. A l'abril tingué lloc a l'Escola Universitària de Gestió i Administració d'Empreses (adscrita a la Universitat Pompeu Fabra) de Manresa el seminari “Els Ens Locals i la nova programació del FEDER”.

El mes d'octubre, hem assistit a la jornada “Patrimoni cultural: Sostenibilitat i desenvolupament dins l'àmbit municipal”, organitzada pel Consell Comarcal del Baix Empordà, l'Institut de Patrimoni Cultural de la Universitat de Girona i l'Ajuntament de Tossa de Mar, i que es desenvolupà a Tossa de Mar.

El mateix mes hem assistit a Manlleu a la jornada “La rehabilitació de les colònies industrials a Europa”, organitzada per la Càtedra de Geografia i Pensament Territorial, el centre d'Estudis del Riu – Museu Industrial del Ter de Manlleu, el

ConSORCI Alba-Ter, la Direcció general de Relacions Exteriors de la Generalitat de Catalunya, l'Europahuset de Sandviken (Suècia) i el Museu de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya.

Finalment, i també el mes d'octubre hem pres part a les XII Jornades Tècniques sobre la Qualitat dels Blats Espanyols, organitzades per la Associación Española de Tècnics Cerealistas, i que es desenvolupà a la Farinera del Clot (Barcelona).

Castelló d'Empúries, abril de 2001